

ПРИЈЕГЛЕД

ПРИЛОГ »МАЛЕ БИБЛИОТЕКЕ«

БРОЈ X.-XI. — МОСТАР 15-VI- 1902. — ГОДИНА I.

ПРИ КРАЈУ ПОЛА ГОДИНЕ.

Још једна свеска па ће се навршити пола године како се »Мала Библиотека« почела да издаје у одређеном периодичном времену. Све оно што се у прогласу обећавало, дабогме у овако кратком времену, није се могло испунити, нарочито се није могло у овом првом полу-годишту, које је читава три мјесеца имало да надокнади, због касног изласка прве свеске, зато су и учестале биле дупле свеске; које су донекле спречавале разноврсност књижица.

Неки се листови и данас буне и неће да схвате »Малу Библиотеку«. Нити је она у стању нити јој је задаћа да доноси најбоље радове наших најбољих књижевника или да тенденциозним радовима шири међу читаоцима задатак, ког имају да

врше многе наше установе, као Коњевића »Књига за народ«, »Братство« итд.

»Мала Библиотека« је забавна серија окраћних радова наших књижевника, који су успјели да им се радови и данас радо штампају по нашим белетристичним листовима, а који су и нашој читалачкој публици стари и симпатични знанци. Но видећи како се у послједње вријеме почело са неке недогледне високе катедре да говори о радовима наших књижевника, како се све почело да упоређује са радовима француских академичара, како је све ситно и незнатно, и ако је већина тих књига раније штампана баш у тим листовима, то ни »Мала Библиотека« није могла избјећи многе оцјене са недостижним захтјевима.

Она ће и на даље држати се овога програма и својим претплатницима давати покупљене радове из старијих година наших листова а по могућности доносити и нове оригиналне а нарочито преведене ствари. Она је покренута са много скромнијим претензијама него што јој наше оцјене хоће да припишу. Имена аутора, који су заступљени у досадањим

свескама, гарантују и за будуће свеске. Од Хумористикона изићи ће још неколико свезака гдје ће бити заступљени Сремац, Угричић, Глишић, Абуказем и многи други старији и млађи.

Администрација »Мале Библиотеке« позива своје претплатнике да *плате* што прије прво полугодиште, јер поред све одлуке да се »Мала Библиотека« ником не даје на вересију ипак није могла а да многим не повјерује на њихову усмену или писмену ријеч.

Како напредак »Мале Библиотеке« зависи од потпоре њених претплатника, то молимо за обнову претплате досадањих а евентуално претплату нових абонената.

Мала Библиотека.

ПРЕДГОВОР

ПЈЕСМАМА АВДЕ КАРАБЕГОВИЋА.

Једнога дана донесе ми писмоноша мален пакет. Кад га отворих, угледах пред собом више табака пожутјеле хартије, а исписане познатом ми руком »Авде Карабеговића Хисанбегова«. Изме-

ђу тих табака истицаше се један мали листић, исписан оловком. Њега првога узех да прочитам.

И ево шта ми је Авдо писао :

»Драги Светозаре, ево ти шаљем све своје пјесме, јер ја сам ти, брате, тешко оболио, па их код себе не смијем оставити, јер би се за увијек посве изгубиле. Драги брате, ја ти их шаљем, па шта знаш ради с њима. Тражи им издавача, па издај ако можеш. Само те молим, брате, јави ми чим их примиш, да ја видим својим очима, да су дошле у твоје руке.

Братски поздрав

Авдо Карабеговић Хасанбегов.«

Изненађен оваким писмом, сједох и одмах му одговорих. На жалост, тог одговора он добио није. Био је већ мртав.

Вијест о смрти Авдиној растужила ме и потресла. Прво ради тога, што ми је био драг и вјеран пријатељ, а друго ради тога, што је он био најбољи од свих Муслимана, који српским језиком процјеваше. Ово смијем казати без икаквог ограђивања, јер пјесме његове, које у овој збирци пружам српскоме народу,

најбоље ће ми то потврдити. Авдо је био прави, истинити пјесник, пјесник срца и осјећаја. И ма да има много пјесама почетничких, необрађених, макар му се могло много што шта приговорити форми и језику, ипак ће ова збирка остати једна од љепших збирака пјесама, којима нас пошљедњих година дариваше нај-млађи пјесници наши.

Но мени није намјера, да на овоме мјесту говорим о вриједности његових пјесама. То ће учинити људи и спремнији и позванији од мене (ја се бар надам, да српски критичари неће по старом обичају тек са неколико ријечи прећи преко ове књиге), а ја ћу, у кратко, да кажем коју о његовом животу.

Авдо Карабеговић Хасанбегов родио се у Босни, у Модричу, 1878. године. Свршивши врло млад медресу, прешао је у основну школу и сва четири разреда свршио као један од најбољих ђака. Иза тога је хтио поћи у гимназију, али га од тога одговорише неки пријатељи, бојећи му се за онако слабо здравље. Тек прошле године пошао је био у сарајевску препарандију, гдје је једва издр-

жао неколико мјесеци, па се тешко болан вратио кући, да ту и умре. А умро је 20. децембра прошле године у 22-ој години живота. Кад други истом почињу да живе, кад истом почињу да размахују крилима и полијећу, он је тада свршио. »Лист са горе отргнуо се млад« и снјег је засуо »нови један хумак гробни«, баш као што је напријед у пјесмама прорекао....

Морамо напоменути, да је Авдо у животу много пропатио. У раној младости изгубио је и оца и матер, а није имао никога, који би га срдачније пригрлио себи. Нејаки брат и сестра били су једини, који су га искрено волили и које је он волио (што се и у пјесмама види), али шта су му они могли помоћи? Новаца нити је имао, нити му их је когод хтио дати. Међу људима мало је имао пријатеља. Многи су га мрзили и то баш због тога, што се јавно називао Србином и што није, поред свих њихових савјета, хтио да се одрече тога имена. Ради тога мрзио је и он њих. И отуда у његовим пјесмама онолико горчине и мржње на свијет, на људе на судбину, па и на са-

мога себе. И то му је помогло, да, прије времена, оде у гроб.

Бјежећи од људи, он је прибјегао књигама и читао их. Читао је много, све што му је до руку дошло. Читао је пјеснике и приповједаче српске, хрватске и словеначке. И читајући, прохтјело се и њему да пропјева, и пропјевао је. У осамнаестој години својој изишао је на јавност првом пјесмом штампаном у »Бранковом Колу« а другом у »Зори«. Кашње је радио готово по свима српским листовима, а највише у »Босанској Вили«. Ипак му је много пјесама остало нештампаних. Њих сам ја штампао у неким листовима, а сад их све износим пред Србина читаоца, са увјерењем, да ће му измамити многу сузу или уздах за добрим Авдом.

Мостар, 1901.

Свет. Ђоровић.

ПАБИРЦИ

НАШЕ КРИТИКЕ О I СВЕСЦИ »ХУМОРИСТИКОНА«.

Колико се наши критичари слажу у оцјенама на поједине радове наше беле-

тристике, нека послуже ови пабирци из разних оцјена на 1 свеску »Хумористикона«. У тој су књижици заступљени: Бранислав Нушић, Милорад М Петровић, Др. Бранислав Станојевић, Чича Илија Станојевић, Јован Протић и Чеда Поповић. Ево неколико тих пабирака:

*

»Жао нам је што одмах о првој свесци обновљене Мале Библиотеке, морамо рећи да оваку свеску није требало дати публици. Ситуацију *спасавају*, донекле Нушић и Протићев дијалог »Poesie«.

»Коло«. (св. VI.)

*

»Г. Нушић износи опет једну од својих већних стереотипних хуморесака. Она има најмање локалне боје од свију осталих хуморесака. Утицај Марка-Твена јасно се опажа. Она је *без духа* написана«.

Пера С. Талетов.

»Бран. Коло« (Бр. 15.)

*

»... треба истакнути, да су Нушићева: »Прича о томе, како сам ја хтио да бацим мало светлости у српску историју« и дра Станојевића: »Краљ Драгојло и

његова брадавица« двије стварце написане *трајнијом* тинтом«.

»Nada« (Бр. 7.)

»Јачи или слабији утицај Марка Твена на хумористички правац прелази у очито подражавање у г. Нушићевој ствари »Прича о том.....« Па ипак се читалац, и ако не види ништа ново, разгаљује појединим духовитим врстама, у задовољном подсјећању на »Десет прича« г. Нушића.«

Бор. П.

»Нова Искра«.

»Од њих је најбоља козерија дра. Бранислава Станојевића »Краљ Драгојло и његова брадавица« а *најслабија* »Пјесма о славним стомацима« од Чеде Поповића.

»Срп. Књиж. Гласник«.

*

»*Најбоља* ствар у овој збирци је »Пјесма о славним стомацима« од г. Чеде Поповића.. То је сатира каква је данас потребна нашем млитавом, бесциљном животу«.

П. Талетов.

»Бр. Коло«.

»У овој причи, слабијој од многих г. Поповићевих прича прилично се осјећају ловачке авантуре барона Минхауза и вјечито глупава простосрдачност из Твена«.

Бор. П.

»Нова Искра«.

»За столом« од г. Милорада М. Петровића је ванредно живо, са неколиким карактеристичним потезима — њемачки сликари зову такве потезе, који много значе и казују, фамилијарно *Drucker* — моментано распаљена жеља за остваривањем планова, али која се — то је она наша чувена психана мећ — у трену, због неслоге, лијености, млитаве воље и млакога карактера, омет напушта и оставља за сјутра. Наравно, да се такве жеље, рађају само у кавани. У нас игра кавана најзнатнију улогу. У њој се све ствара и наш живот, и наша славна политика, и наша литература.

П. Талетов.

»Бр. Коло«.

*

Међу писцима овог првог свеска нов је само г. Милорад М. Петровић. Његово »За столом«, из збирке »Паланчанке«, далеко изостаје иза »Сељанчица«, уми-

љатих и ведрих пјесмица. Ти натегнути и мршави диалози у паланачкој кавани, сувише надимљени јевтиним дуваном и засићени мирисом шкембића и кисјела купуса, ординерни, фриволни, по мало отужни, са наметљивом претензијом шалливог тона, никако не дају од себе оног угодног хумора, који, и у простоти предмета, неодољиво привлачи читаоца.

Бор. П.

»Нова Искра«.

Г. др. Бранислав Станојевић хтјео је у својој хуморесци »Краљ Драгојло и његова брадавица« да покаже свој имитаторски дар. И њему је то испало за руком. Он је једна врста литерарних комичара, који умију имитирати туђ стил и туђ начин изражавања мисли. Тема није ни нова ни тако интересантна. Њу је, између осталих, употребио и г. Нушић у својим »Листићима«. Најбоље је погођен г. Новаковић са својим оловним и тешким стилем и г. Мијатовић са својим претјерано »цвјетним« стилем.

П. Талетов.

»Бр. Коло«.

Г. Др. Бранислав Станојевић, са талентом врло видним, покушава да копира манир и стил других писаца, неколицине представника наше хисторијске науке. Исто онако као што је Жил Леметр у својим *Contes de Noël* покушао да изнесе по једну кратку божићну причу начином како би је написали: Пол Бурже, Пјер Лоти, Ги де Мопасан, Фердинанд Фабр, Емил Зола и Катил Мандес, — г Станојевић покушава, у својој литерарно-хисториској козерији »Краљ Драгојло и његова брадавица«, да изнесе начин како би о тој теми писали: Срећковић, Сандић, Руварац, Дучић, Мијатовић, Новаковић и Ковачевић. »Ко је и ко није Ђемо Брђанин« г. Станојевић оставља и даље »Врачу Погађачу«, а сам има намјеру, да у овој својој козерији исмије како наши хисторици дају велики значај појединим безначајним ситницама посвећујући им читаве академске студије. У овоме покушају највише пада у очи врло занимљиво и тачно подражавање стилу Сандића и Мијатовића, који се и иначе одликују карактеристичним маниром.

Све би ово лијепо било и све би се

могло допустити, као духовита козерија, да се у њој нарочито ружно не истиче немила и неоправдано подругљива тенденција према г. г. Новаковићу и Ковачевићу. То је свакојако неправда према њиховој знатној заслуги за српску књигу и науку!

Бор. П.

»Нова Искра«.

»На Студенцу« од г. Илије Станојевића је једна рђаво написана ствар, која је требала да буде смијешна. Такве ствари г. Станојевић (наша српска фамилијарност хоће и у литератури, као у кавани, да га зове чичом) не умије да пише. Он их виртуоски усмено прича. Чим се лати пера оне губе свежину и ефекат. Има људи, који се писањем боље изражавају, а има их, који усменим причањем. У такве људе спада и г. Станојевић. Зато од њих не треба тражити, што не могу дати. Хумористичан писац тако исто може на позорници бити невјешт, крут, сухопаран, досадан, као комичар глумач што то може бити у литератури. Само ондје, гдје је потребна његова глумачка индивидуалност, може г. Станојевић имати ефекта и бити велик. Он са успјехом може него-

вати усмену књижевност. Он је изредан усмен књижевник.

П. Талетов.

»Бр. Коло«.

И у причи »На студенцу« од г. Илије Станојевића (не замјерите што га не зовем присним именом, у фамилијарном тону, Чича-Илија!) има подсећања на Твенову »Заразну пјесму.« Опет оно идиотско понављање истих стихова; иста зараза њихова, која широко плави друштво скучених умова. Читалац се ипак, и сам не зна зашто, доброћудо смјешка овим необичним и шијачким стицајима и пропусти тек једно: којешта!

Ствар је лака, ефемерна, орфеумска. Таква се карактеристика мора дати овој причи, баш и кад се не ступа са тешком збиљом логици сцена и не узима прецизнија мјера у одредби карактера њиних.

Бор. П.

»Нова Искра«

Г. Јован Протић у Poesie исмијава безначајност »Споменика«, које су одавна у моди код наших госпођица. И као год што се губи поезија младости, губи се и значај тих споменица.

Тема није много нова ма да је увијек згодан окушај за хумористу. И ономад сте баш прочитали, у свјежем омладинском »Покрету«, такву причу г. Нушића, »Споменица госпођице Савке.«

Г. Протић, и по овој а и по ранијим својим приповијеткама, изгледа да нема особитога успјеха на томе пољу. Ведар несташан дух, вољан за шалу, прилично је неумјешан у извођењу приповијетке. Кад читам његове хумореске и кад јасно уочавам неодољиву, наметљиву жељу за истицањем досјетака и шаловитих елемената, налазим се под непосредним утиском извештачености, у оскудици спонтаности, која је оваквим радовима потребна. Изгледа ми да бих се у друштву са овим добрим и веселим човјеком морао смијати, можда много смијати. Само се бојим да то не би било смијање више смију његовом но самој причи. Такво голицање у причама стављеним на хартију не може имати толике превласти. Случај г. Казбулбуца.

Износећи ову слободну личну импресију, мени није намјера да што сметам и даљем раду г. Протића.

Бор. П.

»Нова Искра«.

Г. Јован Протић је написао добру хумореску. Он је још под утицајем Го-гоља и Чехова. Зато није самосталан. Он себе још није нашао. Ја ћу са задовољством говорити о њему, кад прочитам његову пошљедњу приповијетку о поповима што се свађају.

П. Талетов.

»Бр. Коло«.

*

Боже, ко ли има право?

КРОНИКА

+ У свом 16 броју доноси »Das litterarische Echo« кратки приказ књиге Николе С. Петровића »Essai de Bibliographie française sur les Serbes et les Crvates 1544 - 1900. Писац овог приказа, Георг Адам, говори како се у овој библиографији, коју је издала Српска Краљевска Академија, налази 1819 бројева списâ и расправа по хронолошком реду ако се ијоле дотичу Срба или Хрвата. Овдје се налазе забиљежени важнији чланци по већим часописима француског језика и разних пријевода из страних књижевности на француски. Ту се срећемо са разним именима, као Наполеоном I, Госпођом де Стаел, Мицкијевићем, Миклошићем, Метернихом, Гервиниусом, Бунчлием, Молткеом. Ово се опширно дјело осврће и на суседне народе српске, нарочито на Бугаре и Турке. Ово је дјело изврсно упуство за сваког који се интересује за по-

менује народе, њихову политичну, културну и књижевну историју, географију, етонологију и филологију. Затим ово дјело ориентује што исцрпније о целокупној француској књижевности о источном питању.

+ »Знаменити Срби XIX вијека«. Изишла је девета свеска овога знаменитог дјела са сликама, што га, уз велике трошкове, издаје српска штампарија у Загребу. У овој су свесци слике: Узун Мирко Апостоловић, Арсеније Лома, Димитрије Фрушић, Катарина Ивановићева, владика Платон Атанацковић и Стеван Книћанин. Уз то иде табак биографија, од којих су многе кратке и површне, не само у овом табаку, него у читавом дјелу. Још двије свеске, па ће изаћи лијепе корице, које ће се раздавати бесплатно претплатницима. Свака свеска стаје 3 круне.

+ Коста Мандровић из Беча (III З. Reisnerstrasse 41.) јавља српскоме свијету да почиње штампати друго умножено издање »Илустроване историје српскога народа«. Дјело ће имати 140 слика и једну бојадисану карту балканског полуострва. Излазиће у свескама, сваке треће недјеље по једна свеска, а биће их свега 16. Свака свеска биће велика два табака, а цијена је свакој 50 потура. Претплатити се може на све дјело, или најмање на 4 свеске (2 круне). Ко хоће да растура ове свеске, нека се јави писцу у Беч. Прва свеска излази о Видову дне.

+ Биоградско »Коло« доноси у 11 својој свесци ову биљешку: »У мостарском »Српском Вјеснику« (бр. 19) почео је да излази, у подлиску, чланак »Наши мостарски књижевници«, од

Јове Адамовића, сарадника загребачког »Србо-брана«. — У том чланку, г. Адамовић доста љутито устаје противу књижевнога рада г. г. Ђоровића, Шантића и Дучића. И ако нисмо непријатељи оштре, па ако хоћете и најоштрије критике, само када је она објективна, ипак не можемо а да не осудимо онакво, ничим оправдано и нетактично, писање г. Адамовића о поменим књижевницима, особито о Ђоровићу. Нама је најжалије што је г. Адамовић ту неоправдано уплео Биоград, али о томе, као и колико је оправдано мишљење г. Адамовића, о Ђоровићевом књижевном раду, проговоримо када г. Адамовић заврши свој започети чланак. Сада пак нисмо могли, а да га не прибиљежимо и искрено не пожалимо«.

+ У Биограду је одржан скуп, 8 маја, оснивача друштва српских књижевника и умјетника. На томе скупу претресена су правила и остварено удружење, коме је изабран и управни одбор. У њему су: Симо Матавуљ, предсједник; Бранислав Ђ. Нушић, подпресједник; Милорад Ј. Митровић, тајник; а чланови Стеван Мокрањац и Риста Вукановић.

+ »Етнографски зборник«, књига III. Српске народне пјесме и игре с мелодијама из Левча. Из народа прикупио Тодор М. Бушетић, музички приредио Стеван Ст. Мокрањац. Цијена 2 дин. Издање Српске Краљевске Академије.

+ Издањем Матице Српске, у Новом Саду, штампане су »Четири приповетке« сељака С. Т. Семјанова, с руског превео Ник. Николајевић. Чини: »Књига за народ, што издаје Матица из задужбине Петра Коњевића«, свеску 100.

+ Др. Каменко Суботић, библиотекар Велике Школе, јавља да ће за кратко вријеме изаћи из штампе прва књига његовог дјела »Политичка историја буне« (1848—1849). Књизи ће бити цијена 1.50 динара у лијепом платненом повезу.

+ Као 5. број »Књига Матице Српске«, штампан је »Живот дра Јована Суботића« (автобиографија). Други дио: Пролеће.

+ Г. С. Јовановић, учитељ у Глибовцу, јавља да је дао у штампу књигу »Војвода Станоје Главаш«, у којој ће изнијети биографију овог познатог нашег јунака из првог устанка. Како су 26 прош. мјесеца пренете и кости Главашеве из старог гроба у гробницу, гдје ће му се и биљегспоменик поставити, то ће ова књига важити као споменик. Цијена ће бити 0.60 дин.

+ Паја Р. Радосављевић срп. нар. учитељ у Мостару и stud. phil. раед. позива на претплату књиге »Отац Песталоције«. За претплатнике је цијена 80 новчића. Половицу претплате шаље се одмах а половица кад дјело буде готово. Претплату ваља слати писцу.

62—64 бр. »Narodnie Noviny« имају у пријеводу свог подлиска хумореску Јована Протића »Моји јади«. Ова је хумореска и на мађарски преведена.

+ Шапчанинову причу »Отац Зарије«, што је доносимо у овој свесци »Мале Библиотеке« доноси Résci Napló у мађарском пријеводу.

+ Ових дана изашла је Др. Н. Ђорића епопеја о боју на Косовом пољу: »Косово, I. књига. У овој је књизи дванаест пјесама, а пјесник је

дошао до момента кад Иван Косанчић уходи турску војску. Књига је елегантне израде, има 229 страна, и поговор. Цијена је 3.50 дин.

+ Као што смо извјештени: старији чланови Српског Народног Позоришта у Новом Саду кренуће за вријеме својих ферија на Цетиње гдје ће дати и неколико представа приликом свадбе кнеза Мирка. Ако би им се осигурао материјални успјех, дали би успут по три представе у Сарајеву и у Мостару.

+ М. G. Matos доноси у једном чланку у »Mladosti« своје импресије приликом пошљедњег читања »Приповедака« Лазе К. Лазаревића.

+ У »Остдајче Рундшау« што излази у Бечу доноси Карл Хруби у 122 броју чланак »Нешто о критици и модерној књижевности и о њиховом утјецају на народну културу«. Он устаје нарочито против дневне либералне журналистике која је највише крива због опадања модерне приповједачке књижевности. Он се буни против данашње »Чивутско-римско-француске културе«.

+ На овогодишњем скупу њемачког »Шекспировог Друштва (23 апр.) држао је професор Шик из Минхена свечано предавање »О постанку хамлета«.

+ Исто је друштво расписало двије награде, 600 марака за »Герик као представљач Шекспиров и његов значај по њемачку глумачку умјетност«, а 800 марака за најбоље дјело »Шекспирово значење лијепе књижевности његовог доба«.

+ Јављају из Рима, да је умрли сенатор Сенсалес завјештао, да се већи дио његовог има-

ња употреби за стварање фонда, из ког би се сваке треће године дала награда од 100.000 круна оном књижевном или научном дјелу, које буде најбоље.

+ У Прагу је штампана и друга свеска »Српске библиотеке«, коју издаје А. Екерт, а руководе је госпођа и господин Др. Вацлав Ховорка. У овој другој свесци налази се »Швабица« (Švabka), приповијетка дра Лазе К. Лазаревића, у пријеводу Јана Худеца. Преводилац је написао и лијепу, кратку, карактеристику Лазе К. Лазаревића, чија је слика донета. — Трећа свеска »Српске библиотеке« донијеће приповијетке Јанка Веселиновића »Живот на селу«.

+ У 11. бр. Чешког »Женског Свијета«, органа чешког женског друштва, почела је излазити приповијетка Јанка М. Веселиновића, »Чини«, у пријеводу г-ђе Зорке Ховоркове. Пријевод је врло лијеп и вјеран.

+ Адолф Черни, уредник »Слов. Прегледа« (Slovansky Prehled) и неуморни радник на словенској узајамности, поздравља у своме часопису појаву Београдскога словенскога клуба овим ријечима: »С радошћу објављујемо оснивање словенскога клуба у Београду. После Прага и Кракова долази дакле на ред српски Београд — и даје нов израз живота, цветања, словенске мисли. Др. Иван Шајковић поздравио је клуб значајним чланком у »Српском Књижевном Гласнику«, у којем врло карактеристичним цртама представља поницај и развитак словенске идеје у три основне форме: литерарна узајамност Коларова, пољско месијанство (Мицкијевић) и руско славнофилство (Кирјејевски). О словенскоме клубу

вели, да је Србима потребнији него ма коме другом словенском народу. »Нигде се тако мало, тако несистематски није водило рачуна о општим словенским питањима, о словенском животу, о словенској узајамности — као у нас. *Ми више знамо о француским декадентима но о пророку Достојевском...* Али није потребно ићи тако далеко: Ми не познајемо нашу суседну браћу Бугаре и Хрвате! Није то песимистичко гледиште, то је факт«... »Словенски клуб, ако само српски свет схвати његов значај и озбиљно га потпомогне, донеће нам огромну корист већ самим тим, што ће нам помоћи, да добро упознамо културну словенску браћу, од које се најбоље можемо научити методама културнога рада, чија је важност неоспорна. Ми с дубоким уверењем тврдимо, да нам данас боље поуке може дати на пример чешки народ, но ма који други народ европски...« Буде ли будући »Словенски клуб« тако реално гледао на своју задаћу у српском народу, као г. Шајковић у својем чланку, заиста ће постати значајан носилац идеје, којој ће ваљда припасти двадесети век — кад деветнаести није био довољан за њено остварење«.

»Бр. К.«

+ »Баксуз, Ценабет, Тежак грех, Погрешила, Златни куршуми«, приповијетке Благ. Нед. Кечкића. У Биограду 1902. Цијена 70 пара или потура.

+ »Бесједи митрополита Митрофана«. Цетиње књажевско-црногорска државна штампарија 1902. Књига има 29 штампаних табака на финој хартији. У књизи има 25 црквених проповиједи; 15 о освећењу цркава; 5. надгробних слова;

4 посланице и 13 пригодних бесједа. Цијена је књизи 3 круне.

+ У Јагићеву Архиву св. 23. изнио је Рус М. Сперанскій особине једног босанског еванђеља, које је писано у 14. вијеку а на пергаменту. Ово еванђеље било је својина професора П. Срећковића. Сад се чува у библиотеци у Биограду. Еванђеље је малог формата, а има 184 листа. Писано је унциалним писмом.

+ Изишла је брошира »Студент и политика«, говор Р. М. Ј. поводом истоимене теме проф. Вилхелма Ферстера. Читано 24 нов. 1901. у српском академском друштву »Зори« у Бечу. Чист приход намијењен је »Друштву за потпомагање сиромашних Срба ђака на великим школама у Бечу«. Сремски Карловци, Српска Манастирска штампарија 1902. Цијена 40 потура, 50 пара дин.

+ Изишла су ова предавања: 1. Друштво за сузбијање алкохолних пића, I. јавно предавање, Алкохол и уживање од дра. М. Миљковића, у Биограду 1902, цијена 10 п. д. 2. Друштво за сузбијање алкохолних пића, II. јавно предавање, како је Ђерки-раде оставио пиће, од Лазе Комарчића, у Биограду 1902. цијена 10 п. д. 3. Утицај алкохола на дјecu, јавно предавање дра. Милоша Ђ. Поповића љекара, у Биограду 1902., цијена 10 п. д.

+ Слободан Јовановић, Енглески Парламентаризам. Биоград 1902. Цијена 0.50 дин. — Ево садржаја: 1. Енглески Парламентаризам: 1. Странке. 2. Влада и краљ. 3. Влада и јавно мнијење. П. Џон. Морли.

+ »Анегдоти и различите мудре изреке« (свеска 2.) сакупио каноник декан Иван Стојановић. Издање и наклада Српске Дубровачке Штампарије А. Пасарића, у Дубровнику 1902, цијена 30 пара.

+ Гласовити сликар Влахо Буковац, довршио је овијех дана »Свети Гроб«, велику слику у више комада, која ће бити смјештена при обредима Велике Недјеље у матици цркви св. Николе у Цавтату. Ово своје најновије дјело г. Влахо Буковац великодушно је поклонио реченој цркви. Ова је слика скроз умјетничка и изворна радња, а истиче се над осталијем истога сижеа.

+ Живот и догађаји Давида Коперфилда млађега. Написао Чарс Дикенс, превео с енглеског Драгомир М. Јанковић. Књига друга. Биоград, државна штампарија, 1902. Ово је 17 свеска Забавника Српске Књижевне Задруге.

ЧИТУЉА.

† 4 Јуна (по н. к.) преминуо је у Загребу даровити сликар Никола Машић. Покојник је био познат у ширим умјетничким круговима а неке његове слике изишле су у репродукцијама и по нашим листовима и календарима.

† У Паризу умр'о је 1 маја Xavier de Montépin у својој 78 години. Неки његови романи преведени су и на српски језик. Он је написао више од 100 романа, који су се у своје вријеме ради сензационалног им садржаја врло много читали